

Zdravotní gramotnost v České republice 2020

1

HLAVNÍ VÝSLEDKY MEZINÁRODNÍHO
SROVNÁVACÍHO VÝZKUMU M-POHL₁₉ V ČR

ZDENĚK KUČERA

Participující subjekty

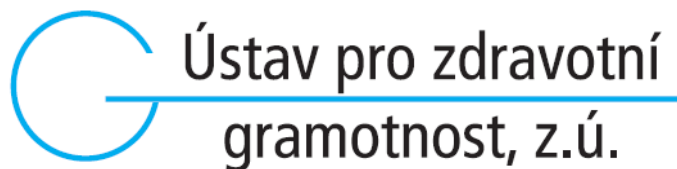
2

**VŠEOBECNÁ
ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
ČESKÉ REPUBLIKY**

**SVAZ ZDRAVOTNÍCH
POJIŠŤOVEN ČR**

**Ústav pro zdravotní
gramotnost, z.ú.**

STEM

Gesundheit Österreich
GmbH

**MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

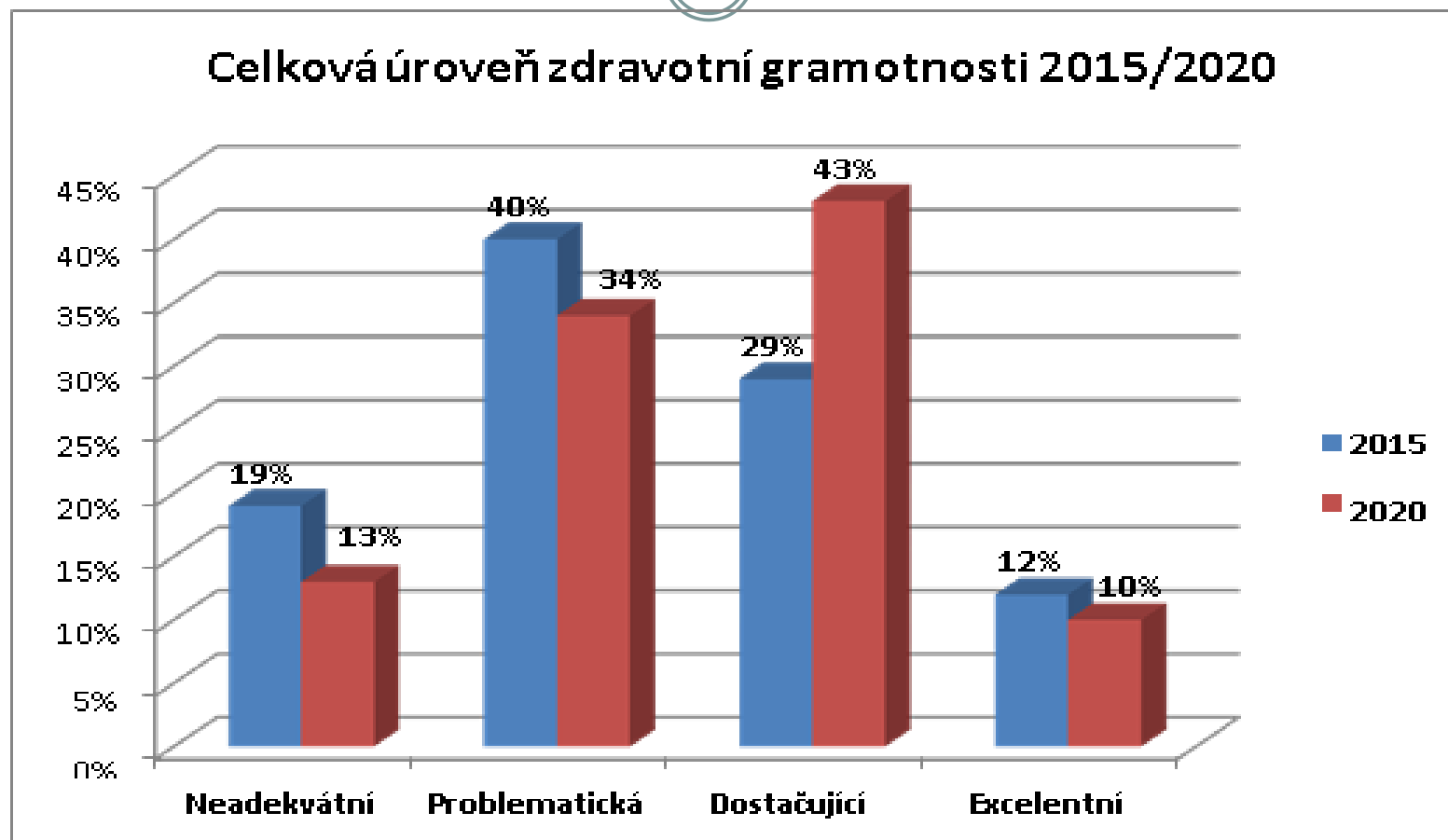
Metodika

3

Cílová skupina	Obyvatelé ČR starší 18 let
Výběrová metoda	Kvótní výběr - kvóty: pohlaví, vzdělání, věk, kraj, velikost obce
Soubor	n = 1650 respondentů
Způsob sběru dat	Dotazování online (CAWI) n = 1070 Dotazování telefonické (CATI) n = 580
Dotazník	<ul style="list-style-type: none">• Baterie zdravotní gramotnosti (22 položek)• „Koreláty“ – determinanty a konsekvence• Volitelné baterie: Digitální ZG – Navigační ZG – Komunikační ZG – Vakcinační ZG• Otázky navržené zdravotními pojišťovnami• („<i>Jak složité pro vás je ...</i>“)
Termín sběru dat	10. – 24. 11. 2020
Další participující státy	DE, AT, SK, HU, SI, IT, PT, FR, BE, DK, NO, CH, IRL, BG, RU, ISR + CZ
Celkový soubor	42 445 respondentů

Zlepšení úrovně ZG z 41 % na 53 % ! (nárůst o 22 %)

4

Standardizovaná škála ZG rozdělená na čtyři intervaly - procenta

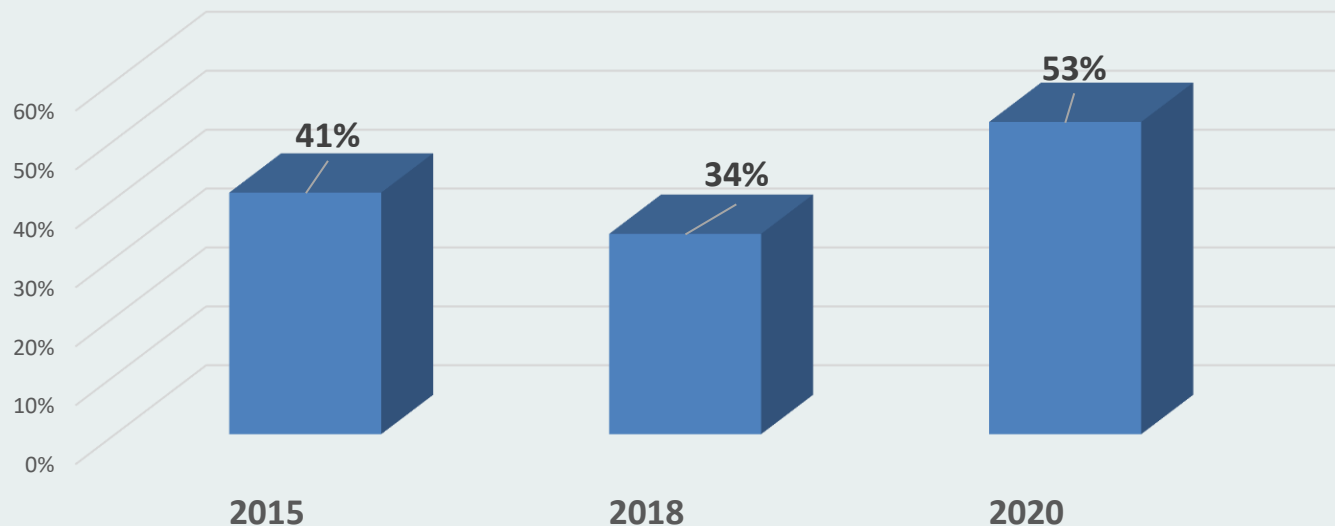
Možné vysvětlení změn úrovně ZG

5

Možné interpretace zlepšení úrovně zdravotní gramotnosti:

- Změna metod sběru dat (od PAPI/CAPI ke CAWI/CATI)
- Složení dotazníku
- **Pozitivní dopad pandemie COVID 19: častější a intenzivnější hledání zdravotnických informací**

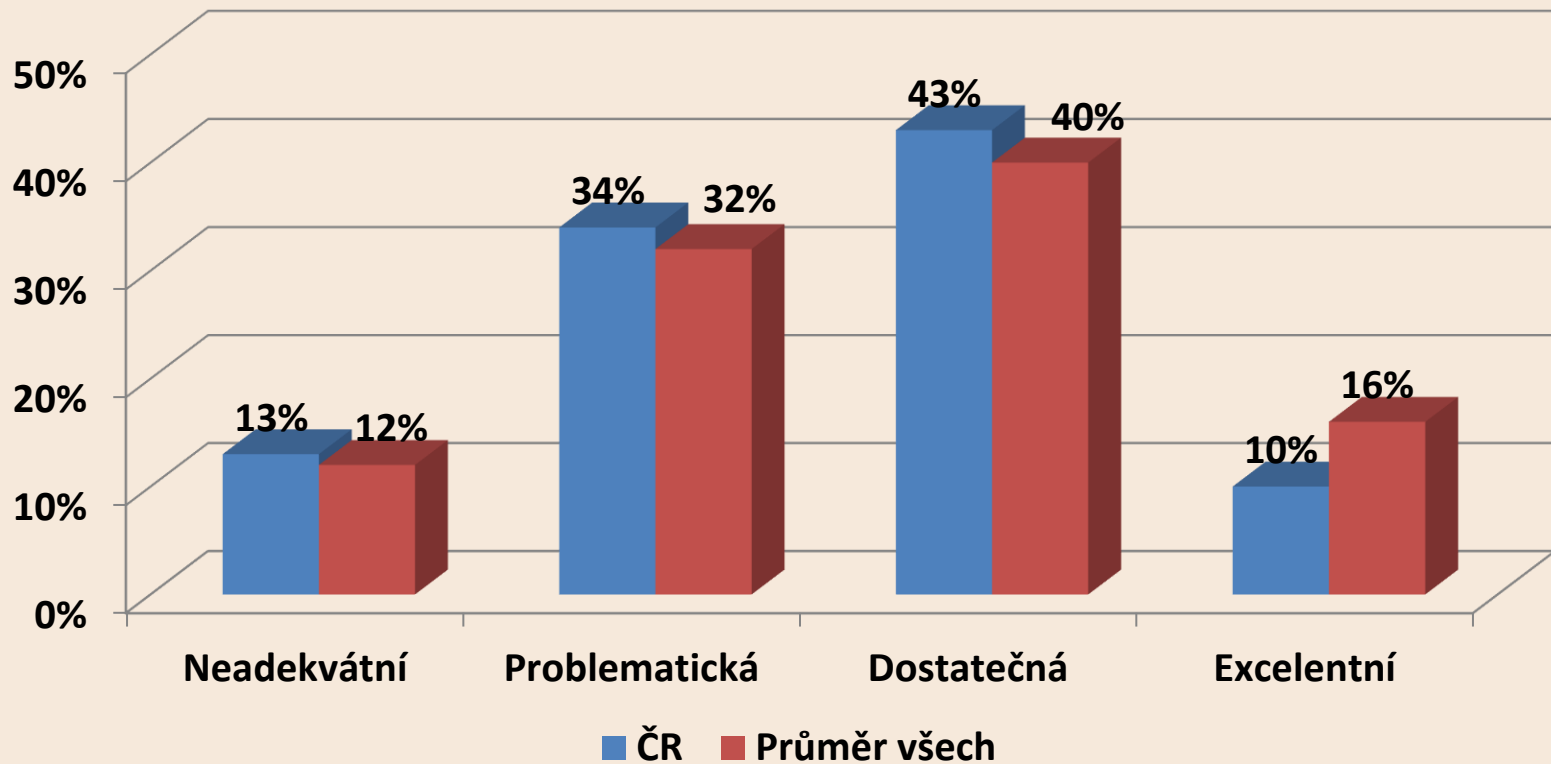
Excelentní a dostačující zdravotní gramotnost 2015 - 2020

Mírné zaostávání ČR (53 % : 56 % u pozitivních skóru)

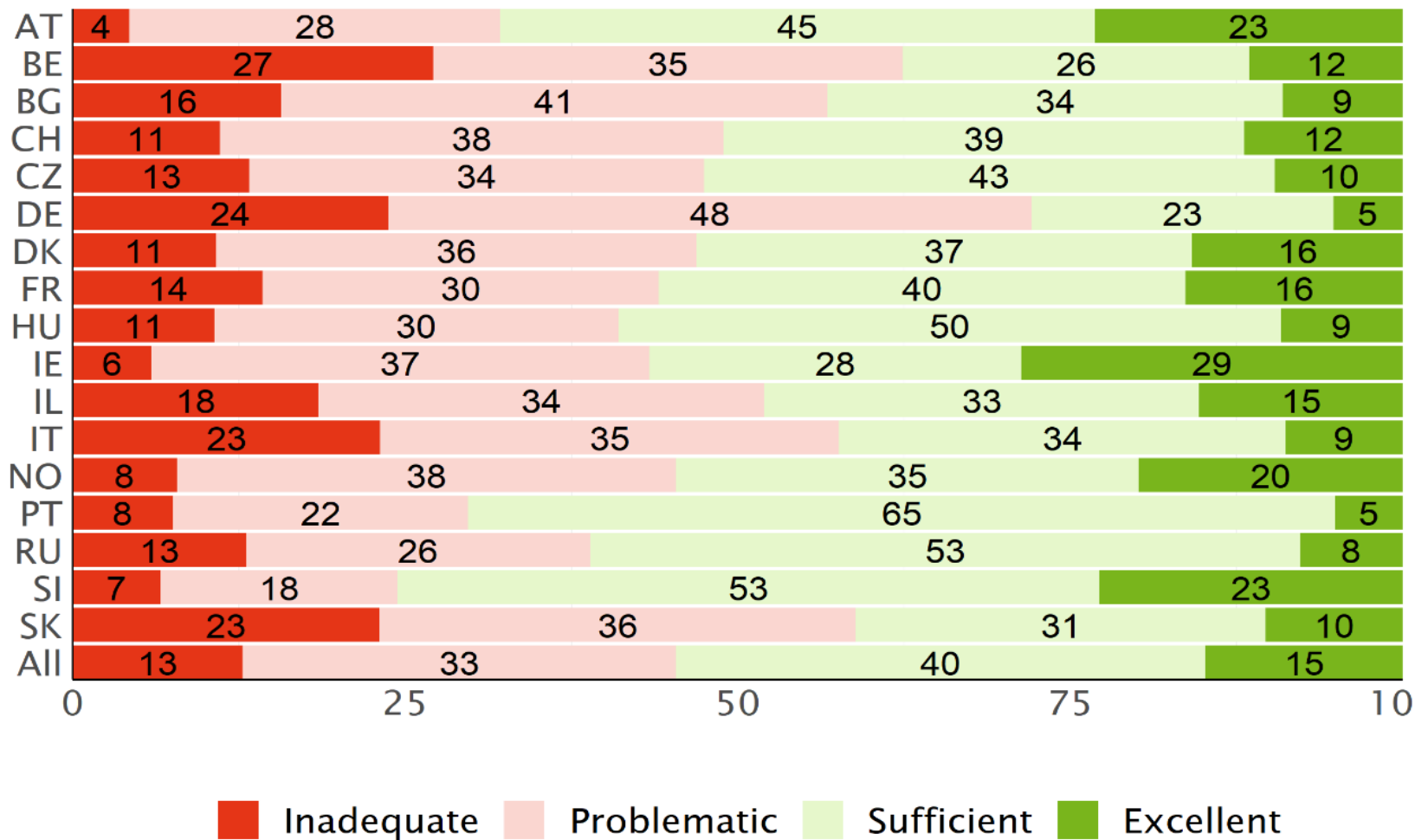
6

Srovnání úrovně zdravotní gramotnosti a průměrem zúčastněných zemí

Zdravotní gramotnost v 17 zemích (9. místo)

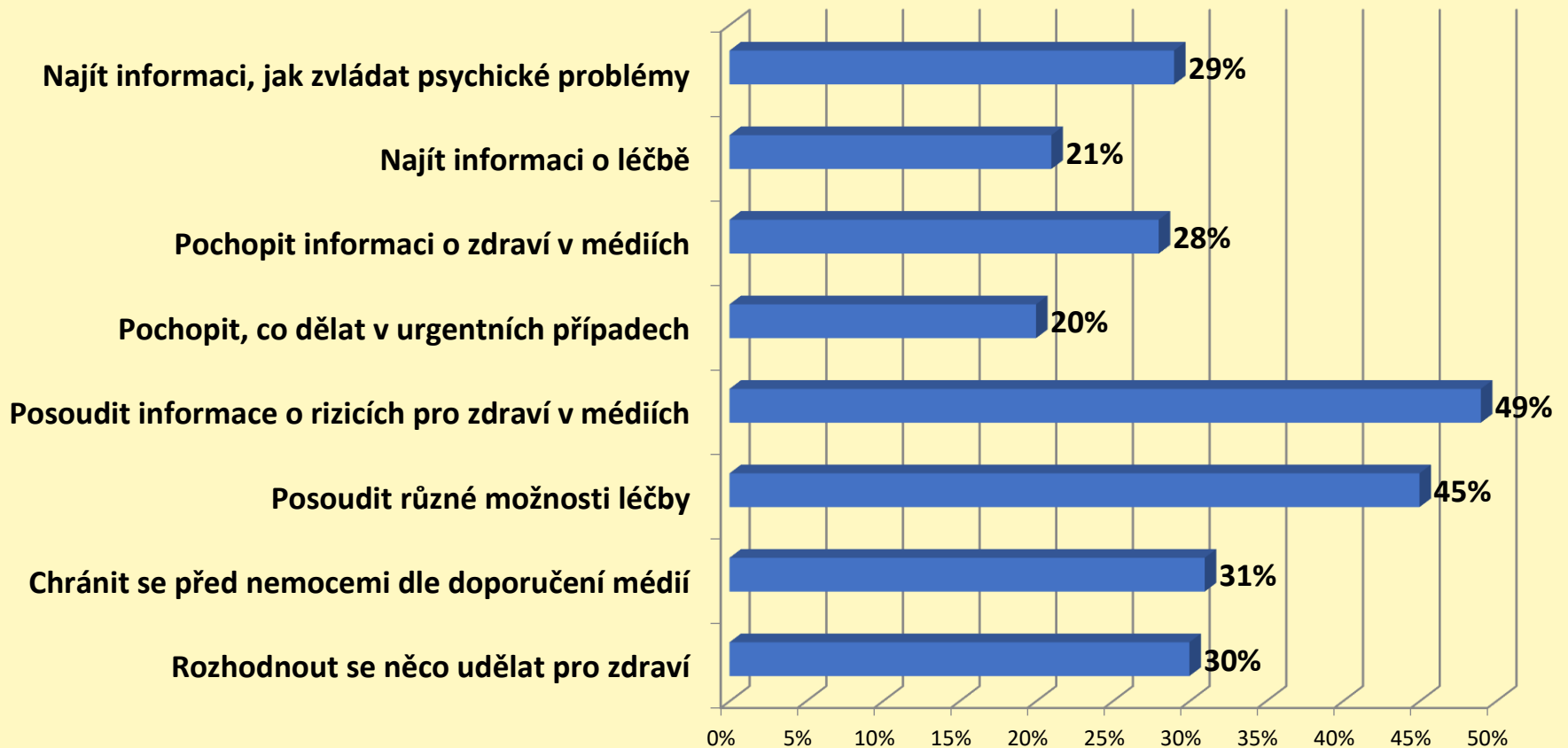
7

Nejobtížnější otázky

8

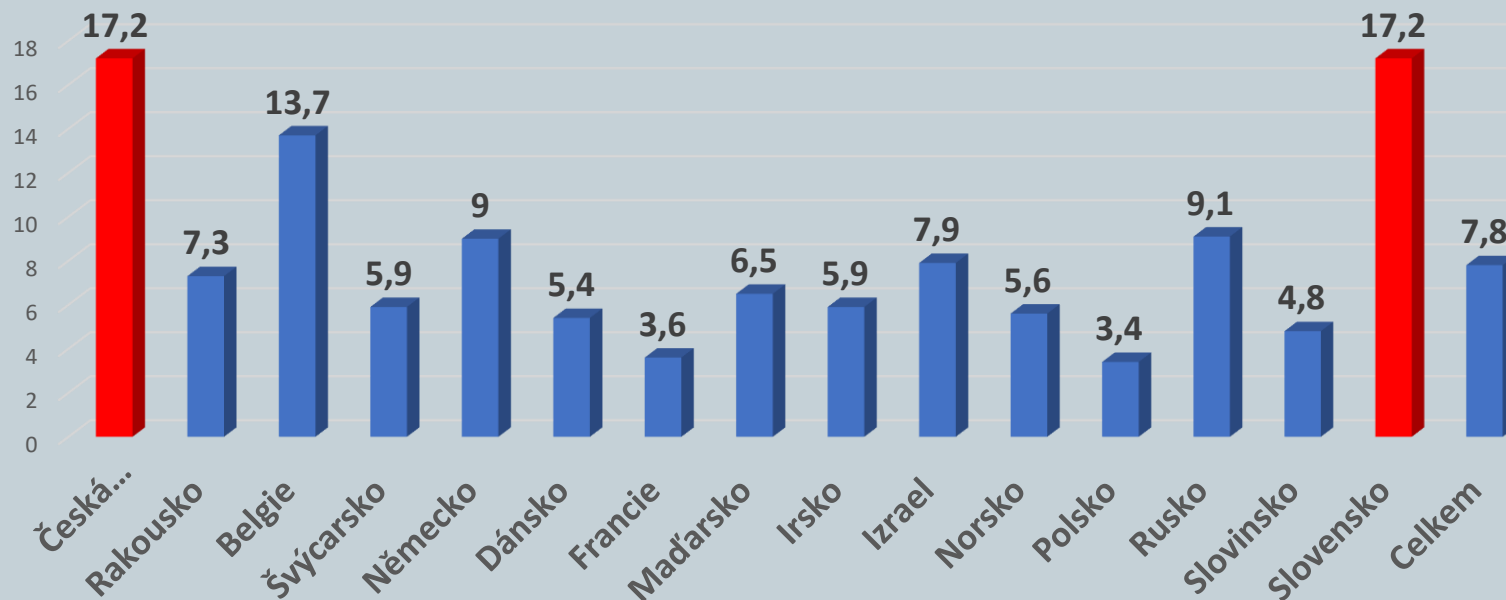
Procento odpovědí "obtížné" a "velmi obtížné"

Pozoruhodně podobný výsledek CZ a SK

9

Chovat se dle doporučení lékaře a farmaceuta

Procento respondentů odpovídající alternativou „obtížné“ nebo „velmi obtížné“

Multivariační analýza sociálních determinant

10

Sociální determinanty	Hodnoty β
Pohlaví (Ž)	0,09**
Věk	0,11**
Vzdělání	- 0,14**
Postavení ve společnosti (subj.)	0,13**
Finanční deprivace	- 0,21***

- **Ženy, starší** osoby a lidé s **vyšším sociálním statusem** vykazují **vyšší** zdravotní gramotnost
- Osoby s **vyšším vzděláním** a osoby s **finančními problémy** vykazují **nižší** úroveň zdravotní gramotnosti

Zdravotní gramotnost přispívá k snižování spotřeby specializované péče

11

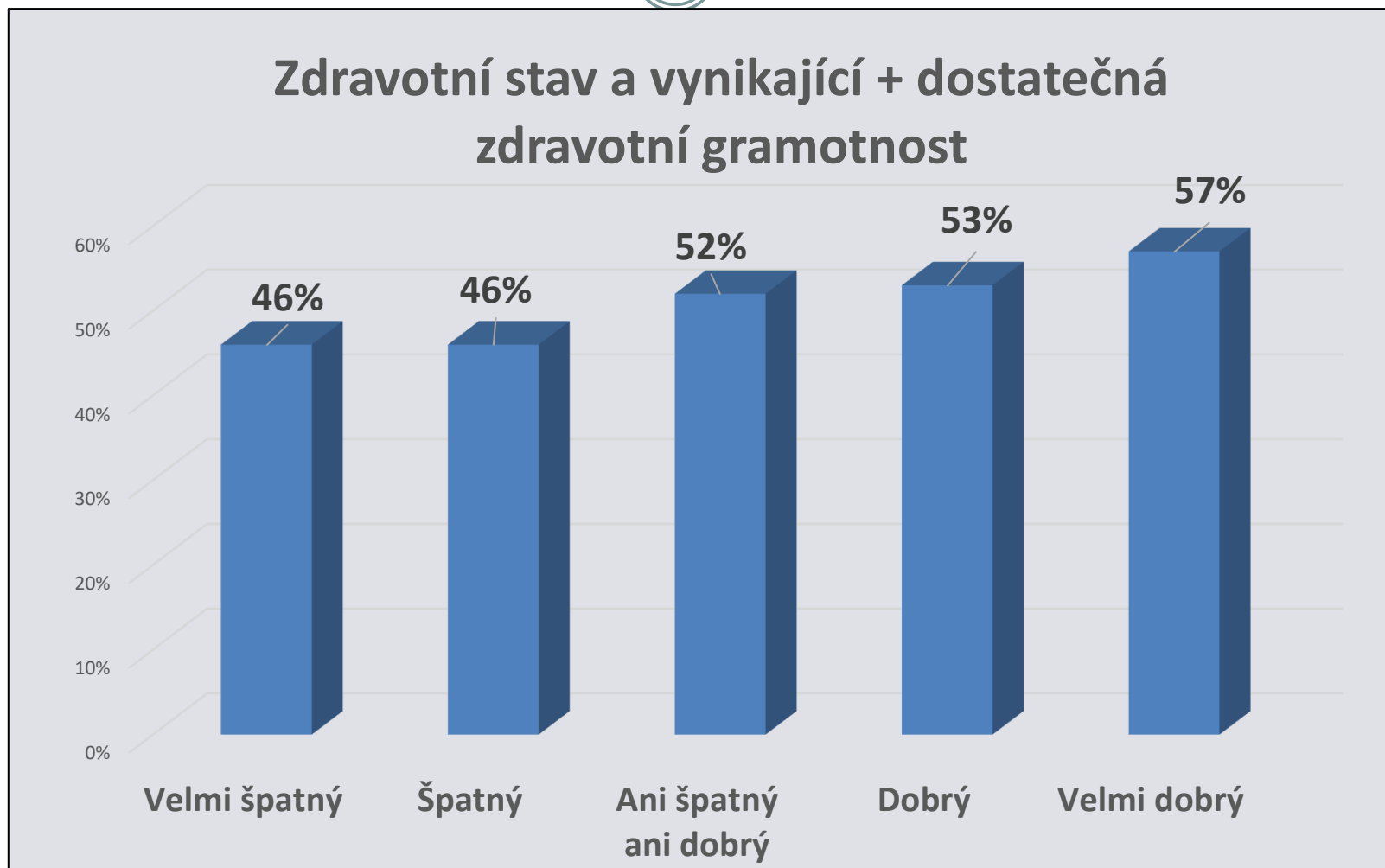
	ČR	Ø 15 zemí
Pohotovost	0,03**	-0,06**
Praktický lékař	0,01*	-0,05**
Specialista	-0,03**	-0,04**
Hospitalizace	0	-0,03*
Ošetření v nemocnici	-0,03**	-0,03**

Regresní analýza souvislosti zdravotní gramotnosti a konzumace zdravotnických služeb - koef. B a R²

- Statisticky významná pozitivní souvislost ZG a využití LSPP
- Statisticky vysoce negativní souvislost s návštěvou **specialisty** a ošetřením v nemocnici
- Některé důležité rozdíly CZ a ø zemí: návštěva PL, pohotovosti
- Posun v porovnání s šetřením v r. 2015

Zdravotní gramotnost souvisí se zdravotním stavem

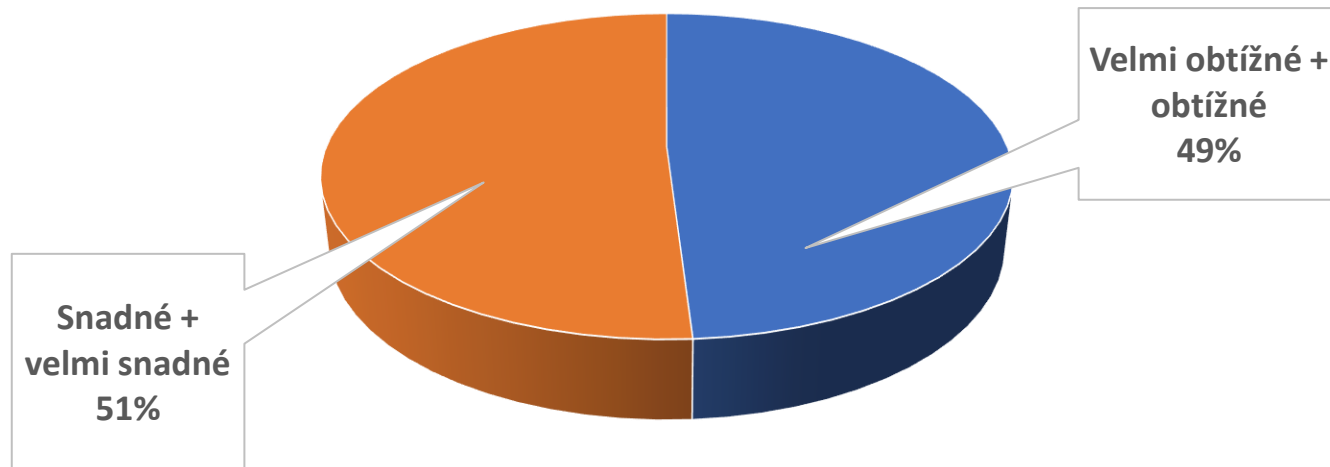
12

Téměř polovina respondentů má problémy s orientací ve zdravotnickém systému

13

"Navigační" zdravotní gramotnost

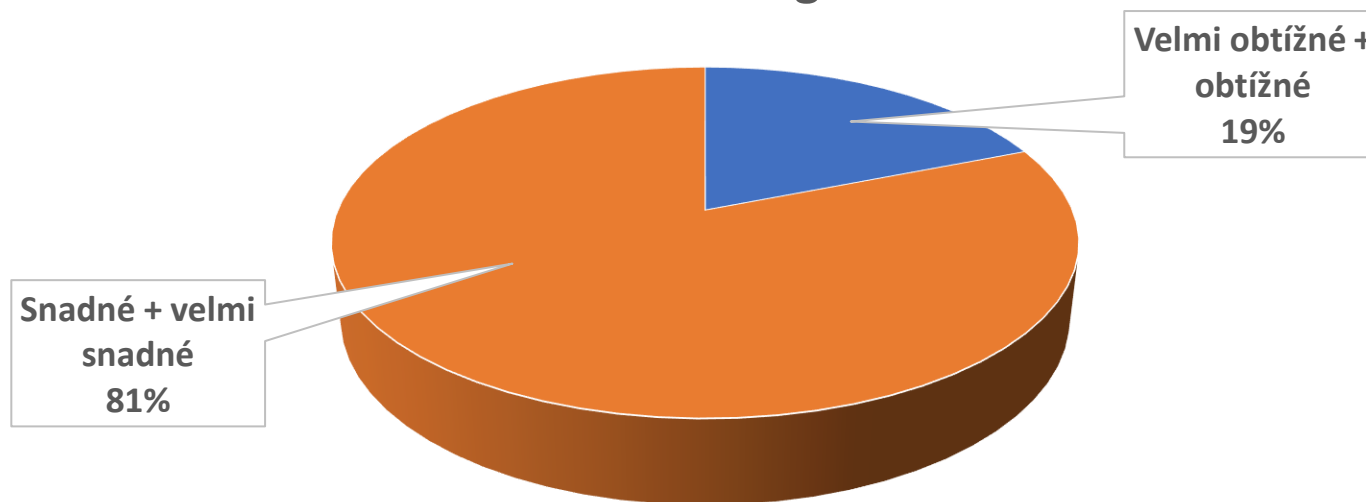
„Nejobtížnější“ otázky:

Zjistit, zda zdrav. služba je kryta pojištěním	52%
Zjistit, kdo pomůže s orientací ve zdrav. systému	51%
Zjistit práva jako uživatele zdrav. péče	49%

Téměř pětina respondentů považuje komunikaci s lékařem za obtížnou

14

"Komunikační" zdravotní gramotnost

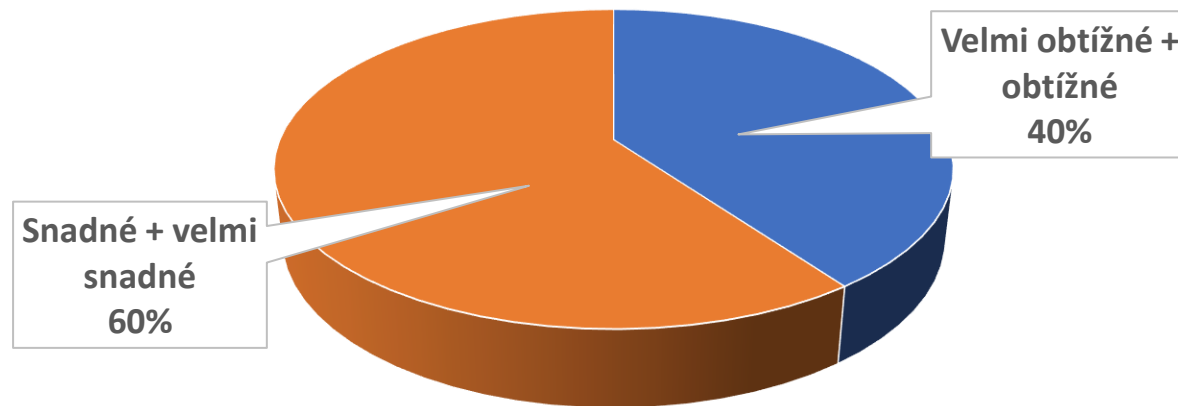
„Nejobtížnější“ otázky:

Podílet se na rozhodování o svém zdraví v dialogu s lékařem	24%
Mít dost času na komunikaci s vaším lékařem	23%
Vyjádřit vlastní názor a preferenci lékaři	22%

40 % respondentů má problémy se zdravotnickými informacemi na internetu

15

"Digitální" zdravotní gramotnost

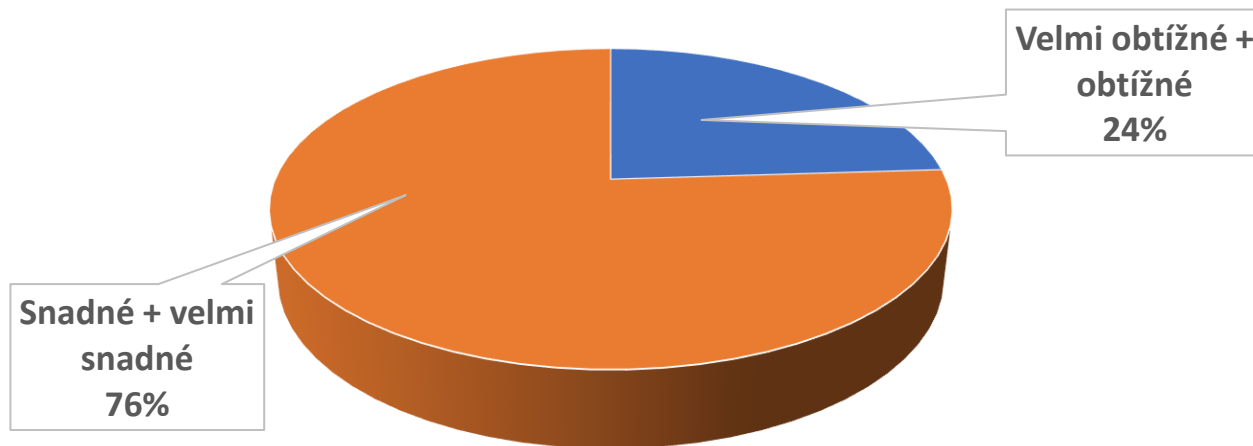
„Nejobtížnější“ otázky:

Posoudit, zda jsou informace na internetu spolehlivé	54%
Posoudit, zda je za informacemi komerční zájem	47%
Využít informace z internetu k vyřešení zdrav. problému	38%

Čtvrtina respondentů má obtíže s informacemi týkajícími se očkování

16

"Vakcinační" zdravotní gramotnost

„Nejobtížnější“ otázky:

Posoudit, jaké očkování já či rodina potřebujeme	29%
Rozhodnout se, zda se nechat očkovat proti chřipce	26%
Najít informace o doporučených očkování pro mne a mou rodinu	23%

Některé názory na očkování

17

	Souhlas
Očkování může způsobit nemoc, proti které má chránit	41%
Očkování může mít nežádoucí účinky	38%
Očkování přetěžuje a oslabuje imunitní systém	26%
Riziko nemoci, proti které mohu být očkován hodnotím jako nízké či velmi nízké	44%

POSILOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOSTI

Zvyšování
kompetence
občanů:

- nalézt
- pochopit
- vyhodnotit
- využít

zdravotně relevantní
informace

